

C.G.G.J. van STEENIS

Exploraties in de Gajo-Landen. Algemeene resulaten der Losir-Expeditie 1937.

Bulletin Maatschappij ter Bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Kolonien, no., 97
pp. 728-801, figs. 1-2, pls. 1-32, maps 1-2.

[756]

G. LOSIR

... den Losir, dat weliswaar veel oude sporen draagt van aanwezigheid van badaks, zeer wildarm is.

[788-789]

KAPI-TERREINEN (Paja Kapi, Laoet Tiga Sagi, Pasir Lebar)

Na eenige uren loopen bleef de gids staan en onderzocht een door hem voor de rhinoceros jacht uitgezeten vallans, volkomen gelijk aan die welke is afgebeeld in Sumatra's Westkust in het Verslag der Midden-Sumatra Expeditie, vol. III, I, 2, op plaat 123 fig. 2. Het is een afschuwelijk instrument dat juist daar wordt geplaatst, waar de badak niet van zijn wissel kan afwijken. Het instrument had zijn plicht gedaan, doch de buit was ver te zoeken. D.m.v. een gespannen rotan, waar het dier tegen aan loopt, wordt de valboom losgemaakt en valt met de aan het ondereinde bevestigde, in het vuur geharde, 1-2 m. lange houten- of bamboe spies met een geweldige kracht op het dier. De spies dringt in het lichaam en het dier is niet in staat de spies te verwijderen. Blind van angst en pijn rent de zwaar gewonde rhinoceros weg, om vrijwe altijd een ellendigen, langzamen dood te sterven. Aangezien de dieren bijzonder schuw zijn en gemakkelijk onraad ruiken, is het voor den jager, na het uitzetten der vallen, zaak niet te spoedig de vallen te controleren. De kunst is nu, om na verloop van weken, als de spies is verdwenen, het cadaver te zoeken, waarvan voorn. De horen en de hoeven waarde bezitten. Daartoe trekt de pawang er met enkele lieden op uit. In steeds wijdere kringen lopt men rond de plaats, om den weg te ontdekken, die het dier heeft genomen. Na dagen zoeken wordt deze soms gevonden en gevolgd. Dan blijkt het cadaver al vaak door tijgers, die op het stervende dier loeren, uit elkaar gerukt en de deelen naar alle kanten verspreid te zijn. Volgens zeggen van den pawang lukt het slechts in ongeveer 10% de horen en hoeven van de gevallenen te bemachtigen.

Nog steeds is het naleven van de betreffende ordonnanties niet voldoende doorgedrongen, want Panglima meende, dat hij weliswaar niet aan gene zijde van de Lau Alas (behorende tot het Atjeh wildreservaat) mocht jagen, doch dat verder de jacht vrij is.